PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 69 (168) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 25 lipca 1928 r.

TREŚĆ: **Sprawy wewnętrzne:** Sprawy narodowościowe.—Życie gospodarcze.—**Notatki i informacje:** Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

UKRAINIZACJA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W USRR. Wisty WUCWK. 12.VII. podaje, że w centralnej radzie sowieckich związków zawodowych USRR. w Charkowie odbyła się narada w sprawie ukrainizacji pracy wymienionych związków. Narada uznała stan ukrainizacji własnej instytucji centralnej rady związków zawodowych USRR. za niezadawalniający. Liczni pracownicy nie władają językiem ukraińskim. Narada uchwaliła zastosować surowe represje w stosunku do tych pracowników, którzy świadomie tamują ukrainizację, zwiększyć liczbę pracowników ukraińców w centralnych instytucjach zawodowych i zmusić wszystkich bez wyjątku pracowników tych instytucji do nauczenia się języka ukraińskiego w mowie i na piśmie do dnia 1.XI. r. b., kiedy przeprowadzone będzie ponowne sprawdzanie wyników ukrainizacji centralnych instytucji zawodowych w USRR. W sprawie ukrainizacji okręgowych związków zawodowych narada uchwaliła utworzyć specjalne „trójki", których zadaniem będzie zbadanie wyników ukrainizacji i usunięcie tamujących tą ukrainizację przeszkód przed dniem 15 listopada r. b.

UKRAINIZACJA WYŻSZEGO SZKOLNICTWA. Wisty WUCWK. 14.VII. donosi, że według wiadomości, zebranych przez komisarjat ludowy oświaty USRR., niektóre wyższe uczelnie pedagogiczne na Ukrainie sowieckiej nie prowadzą wszystkich wykładów w języku ukraińskim. Wobec tej okoliczności komisarjat ludowy oświaty zaproponował wszystkim okręgowym wydziałom oświaty sporządzenie listy profesorów wyższych uczelni technicznych, którzy dotychczas nie władają językiem ukraińskim z uwzględnieniem osób, których pozostanie na stanowisku niezbędne jest dla dobra uczelni oraz tych, które powinne być zwolnione z posady za niestosowanie się do wskazówek komisarjatu ludowego w sprawie ukrainizacji. W przyszłości powołanie nowych profesorów, którzy nie władają językiem ukraińskim, będzie bezwzględnie zabronione.

UKRAINIZACJA W PRZEMYŚLE W USRR. Proletarśka Prawda. 4.VII. omawia stan ukrainizacji w państwowej papierni w okręgu Szepetowskim oraz w pierwszej państwowej drukarni w Kijowie. Pismo twierdzi, że korespondencja urzędowa prowadzona jest w języku ukraińskim, lecz wszyscy urzędnicy wymienionych instytucji rozmawiają wyłącznie w języku rosyjskim i prenumerują wyłącznie pisma rosyjskie. W klubie robotniczym cała praca prowadzona jest w języku rosyjskim. Z 550 robotników drukarni w Kijowie tylko 34 czyta pisma ukraińskie.

MNIEJSZOŚĆ ROSYJSKA NA UKRAINIE. Proletarśka Prawda, 14.VII. podaje, że okręgowa komisja dla spraw mniejszości narodowych w Kijowie rozpoczęła akcję na korzyść zamieszkałych na terytorjum okręgu obywateli narodowości rosyjskiej. Brana jest pod uwagę ewentualność wyodrębnienia rosyjskich jednostek administracyjnych w postaci sowietów wiejskich z rosyjskim językiem urzędowania. Utworzone będą również rosyjskie sądy ludowe, w których ludność rosyjska załatwiać będzie swe sprawy we własnym języku.

JAKUCKA BIBLJOTEKA NARODOWA. Prawda, 15.VII. donosi, że Akademja Nauk ZSRR. utworzyła w Jakucku pierwszą jakucką bibljotekę narodową. Bibljoteka ta zawiera 32 tysięcy tomów.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

UCHWAŁY RADY KOMISARZY LUDOWYCH W SPRAWIE SKUPU ZBOŻA. Prawda. 20.VII. ogłasza uchwałę rady komisarzy ludowych ZSRR. w sprawie skupu zboża, pochodzącego z tegorocznych zbiorów. Uchwała ta stwierdza na wstępie, iż, wskutek wielkich trudności aprowizacyjnych, rząd ZSRR. zmuszony był zastosować, poczynając od stycznia r. b. nadzwyczajne środki skupu zboża. Środki te były skierowane przeciwko tym posiadaczom znacznych zapasów zboża, którzy usiłowali wykorzystać we własnym interesie trudności państwa sowieckiego. Lecz w praktyce środki te dotknęły szersze warstwy włościaństwa, powodując niezadowolenie włościaństwa, jako całości. Niezadowolenie to wzmocniło się w kwietniu r. b., kiedy rząd sowiecki wbrew zamierzeniom nie był w stanie przyjść z pomocą aprowizacyjną biedocie włościańskiej. Wbrew trudnościom aprowizacyjnym, rząd ZSRR. poczynił jednak wszystko, aby zabezpieczyć prawidłowość tegorocznych zasiewów jesiennych. W tym celu przeznaczył rząd dla ludności wiejskiej poważne subsydja

pieniężne oraz przeszło 30 miljonów pudów nasion. Według nadchodzących do Moskwy wiadomości, zbiory tegoroczne będą lepsze od zeszłorocznych. Włościaństwo sowieckie będzie mogło sprzedać więcej zboża, niż po zeszłorocznych zbiorach. Równocześnie przemysł sowiecki będzie w stanie zaopatrzyć wieś w większą ilość fabrykatów, niż podczas zeszłorocznego skupu zboża. Wszystko to stwarza możliwość przeprowadzenia skupu zboża po zbiorach tegorocznych bez ubiegania się do jakichkolwiek środków nadzwyczajnych. Chcąc dać ludności włościańskiej zadośćuczynienie za błędy władzy w poprzednim okresie, uchwaliła rada komisarzy ludowych: 1) zaprzestać natychmiast stosowanie wszelkiego rodzaju nieprzewidzianych przez ustawodawstwo sowieckie środków wpływania na ludność podczas skupu zboża, jak to dokonywania rewizji i t. p.; 2) zabronić zamykanie rynków zbożowych, rekwizycji zboża od ludności, która zboże to przywozi do miast w celu sprzedaży, zmuszanie do sprzedaży zboża instytucjom sowieckim i spółdzielczym i t. p.; 3) zezwolić komisarjatom ludowym handlu sowieckich republik związkowych na podniesienie maksymalnych cen zboża o 10 — 20 kopiejek na pudzie; 4) zobowiązać komisarjat ludowy handlu ZSRR. do skierowania wytworów przemysłu sowieckiego do okręgów, produkujących zboże i 5) zobowiązać władze administracyjne do bezwzględnej walki z zużyciem zboża na cele tajnego gorzelnictwa.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

ROZSTRZELANIE „SZPIEGA POLSKIEGO“. Izwiestja, 14.VII. donosi z Kijowa, że sowiecki sąd wojskowy skazał na karę śmierci kontr-rewolucjonistę i „szpiega polskiego“ Jana Jankowskiego. Pismo zarzuca Jankowskiemu, iż działalność kontr-rewolucyjną rozpoczął w r. 1917. Należąc do ukraińskiej partji socjalistów - rewolucjonistów, Jankowski brał udział w wojnie domowej przeciwko sowietom w szeregach armji ukraińskiej i oddziałów powstańczych Zelenyja i Mordalewicza. Po zawarciu traktatu Ryskiego wszedł Jankowski w skład KPBU. W marcu 1927 roku miał Jankowski po popełnieniu defraudacji zbiec do Polski i wrócić na Ukrainę z polecenia oddziału II polskiego Sztabu Generalnego.

PRAWO WŁASNOŚCI AUTORSKIEJ RODZINY KOCIUBIŃSKIEGO. Wisty WUCWK., 7.VII. podaje, że dzieci po zmarłym pisarzu ukraińskim Kociubińskim, w tej liczbie radca poselstwa ZSRR. w Warszawie, p. Jerzy Kociubiński, zrzekli się na korzyść komitetu im. Kociubińskiego swych praw do utworów swego ojca.

Nowy ORDER SOWIECKI. Wisty WUCWK. 12.VII. podaje, że rewolucyjna rada wojenna utworzyła order „Doskonałego Lotnika Wojskowego“ dla odznaczania wojskowych sowieckich, zasłużonych na polu lotnictwa wojennego.

ODZNACZENIE CZUBARA. Prawda, 20.VII. podaje, że prezydjum C. K. W. sowietów USRR. odznaczyło prezesa rady komisarzy ludowych USRR. Czubara orderem „Czerwonego Sztandaru Pracy“ z okazji 5-ej rocznicy obrania go na stanowisko prezesa rządu Ukrainy sowieckiej. Najbliższa sesja C. K. W. sowietów USRR. odznaczyć ma prócz tego Czubara orderem „Czerwonego Sztandaru“.

DRUGA ROCZNICA ZGONU FELIKSA DZIERŻYŃSKIEGO. Prasa sowiecka, 20.VII. ogłosiła artykuły i notatki z powodu drugiej rocznicy zgonu prezesa połączonego państwowego urzędu politycznego (OGPU.) Feliksa Dzierżyńskiego, kładąc nacisk na tą okoliczność, iż postać Dzierżyńskiego i jego bezwzględny stosunek do wrogów dyktatury proletarjatu w ZSRR. powinne służyć przykładem dla wszystkich działaczów partyjnych i sowieckich. *Prawda* 20.VII. w art. Kolcowa oświadcza, iż żadna przyszła republika sowiecka nie będzie mogła się obejść bez GPU. i Dzierżyńskich i nawołuje „braci cudzoziemców“ do kształcenia przyszłych komunistycznych pracowników, wzorowanych na postaci Dzierżyńskiego.

KRYLENKO O LISTACH ANONIMOWYCH. Komsomolskaja Prawda, 13.VII. ogłasza treść oświadczenia prokuratora sowieckiego sądu najwyższego Krylenki na zgromadzeniu członków sekcji inżynierów w Moskwie. Omawiając wyrok sądu najwyższego ZSRR. w procesie szachtyńskim, Krylenko oświadczył, iż otrzymuje liczne liste anonimowe. Listy te zawierają groźby lub oświadczenia w rodzaju następujących: „W imieniu młodzieży inżynieryjnej składamy hołd pamięci szachtińców i oświadczamy, iż będziemy kroczyli w ich ślady...“, lub „Jestem starym inżynierem, zajmuję wysokie stanowisko w przemyśle centralnego obwodu ZSRR., jak idjotycznie przezwaliście Rosję; komunikuję wam, że szkodziłem, szkodzę i będę szkodził...“

O ZASTOSOWANIU AMNESTJI DO KOWERDY. Rosyjska prasa emigracyjna ogłasza szereg notatek w sprawie zastosowania amnestji w stosunku do Borysa Kowerdy. *Słowo* 19.VII. zaopatruje wiadomość tą w podobiznę Kowerdy.

ZAMKNIĘCIE PISMA „GOŁOS WIERNOPODDANNAGO“. Nowoje Wremia, 20.VII. podaje, iż białogrodzkie pismo odłamu cyrylowskiego emigracji monarchistycznej „Gołos Wiernopoddanago“ zostało zamknięte, wskutek choroby redaktora i wydawcy hr. Grabbe.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Ruś, 18.VII. Hotentoci w Europie (O projekcie „Gazety Porannej“ w sprawie form architekturalnych cerkwi prawosławnych w Polsce). — 19.VII. Nadzieje petlurowców. — 20.VII. Metody walki rewolucyjnej (O akcji terorystycznej emigracji rosyjskiej w ZSRR).

Saweckaja Bielaruś. 19.VI. Wielka a największa Polska (art. Zameżnyja o stosunku Polski do ZSRR). — 20.VI. Duch Zagłoby z domieszką moralności Hotentotów (art. Kalinowskiego o polityce wewnętrznej i zagranicznej Polski).

Gołos Wiernopoddannago, 18.VI. Żydzi w Polsce.

Wozrożdenie, 16.VII. UNDO przeciwko prawosławiu w Galicji.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40.

Drukowane na prawach rękopisu.